

Planleggings- og samordningsdepartementet

Arbeidsgiveravdelingen

PM 1995-05

Forholdsregler ved eventuell arbeidskamp

[erstattet av PM [1998-10](#)]

1995.05.04 Til Statsforvaltningen og Riksrevisjonen Gjelder Sph pkt 260.34-35

Denne PM erstatter PM 5/92 av 06.05.1992.

Den 29. april 1995 krevde Akademikernes Fellesorganisasjon (AF) forhandlingene om revisjon av hovedtariffavtalen pr. 1. mai 1994 avsluttet med øyeblikkelig virkning. Riksmeklingsmannen ble underrettet om bruddet. Organisasjonene varslet om mulige plassoppsigelser. Meklingen vil starte 09.05.95, og plassfratredelse kan tidligst finne sted fra kl 2400 den 30.05.95. Om kvelden den 28. april krevet Samarbeidsorganisasjonen Norsk Politiforbund og Lensmannsetatens Landslag (SPL) at forhandlingene om revisjon om hovedtariffavtalen pr 1. mai 1994 ble avsluttet med øyeblikkelig virkning. Også her ble Riksmeklingsmannen varslet om bruddet. Vi antar at meklingen for SPL vil starte samtidig med meklingen for AF.

14 dager før eventuell plassfratredelse skal staten varsles om hvilke etater/virksomheter som vil bli omfattet av oppsigelsene, dvs 16.05.95. I tillegg skal organisasjonene oppgi det omtrentlige antall arbeidstakere som vil bli tatt ut. Administrasjonsdepartementet (AD) vil videre formidle dette varslet til de berørte etater og virksomheter. De endelige og fullstendige navnelister over hvilke arbeidstakere som tas ut i den enkelte virksomhet, skal være Arbeidsgiveravdelingen i hende senest 4 dager før plassfratredelsen, dvs 26.05.95 om kvelden. Vi viser her til Hovedavtalen i staten av 17. mars 1992, §43 nr. 2. De etater og virksomheter som blir omfattet av plassoppsigelsene vil da straks få oversendt de aktuelle navnelister.

Administrasjonsdepartementet har tidligere utarbeidet et hefte om forholdsregler ved arbeidskamp. Heftet, som har bestillingsnr. P-0805, fulgte som vedlegg til vårt PM 2/90 av 11. april 1990.

Vi ber den enkelte administrasjon spesielt legge merke til avsnittene om hvem som skal ansees å være arbeidsgiverrepresentanter m.v. (s.21-22). Det heter her bl.a.: "Når disse skal velges ut, må det bl.a. legges vekt på om vedkommende har personaladministrativt arbeid (med unntak av opplæringsvirksomhet) og om stillingen innebærer plikt til å drøfte eller forhandle med de tillitsvalgte i virksomhetene". I tillegg skal virksomhetsleder vurdere hvilke stillinger det for øvrig bør søkes om unntak for (s. 25-26). Straks streikevarselet er mottatt, skal det utarbeides en foreløpig liste over hvilke **stillinger** en mener omfattes av disse to punktene.

Vi gjør oppmerksom på at henvisningene i heftet til konkrete bestemmelser i hovedavtale for arbeidstakere i staten, nå refererer seg til **§§43 - 45** i hovedavtale i staten av 17. mars 1992.

Etter hovedavtalens §44 nr. 2 skal det forhandles mellom AD og organisasjonene om "hvilke andre tjenestemenn" (enn den øverste leder i virksomheten) som skal unntas fra streik. De kategorier arbeidstakere som det skal forhandles om, vil

være den øverste leder av driftsenheten og annen nødvendig dekning av ledelses- og personalfunksjonen. Disse forhandlingene føres mellom AD og AF og med SPL. De ønsker om unntak som den enkelte virksomhet fremmer overfor AD, må kun være de som er strengt nødvendige for å ivareta personalfunksjonen m.v.

Det føres forhandlinger i den enkelte virksomhet om hvilke arbeidstakere som må være til stede for å avverge fare for liv og helse, eller å hindre at statens eiendom, materiell, utstyr o.l. ødelegges eller går tapt. Dersom partene i den enkelte virksomhet ikke blir enige, kan arbeids- giveren bringe spørsmålet inn for AD, som tar saken opp med AF og med SPL. Den enkelte virksomhet må ikke be om unntak annet enn for de arbeidstakere som er absoluttnødvendig for å avverge fare for liv og helse m.v., jf §44 nr. 2. Dersom virksomheten bringer uenighet om unntak fra streiken inn for AD, vil departementet ikke fremme saken for AF og med SPL, med mindre behovet for unntak er begrunnet, med en beskrivelse av hvilke skader som vil kunne oppstå.

Det må understrekes at uttrykket "*forhandles*" ikke medfører noen form for "tvisteløsning" ved eventuell uenighet. Det er organisasjonene som avgjør hvilke arbeidstakere som skal tas ut i arbeidskamp, innenfor rammen av hovedavtalens §44 nr. 2 og 3. Eventuell uenighet om forståelsen av §44 blir å betrakte som en rettsvist som må bringes inn for AD og AF og SPL.

Etter at arbeidsstans er iverksatt, kan det bli aktuelt å søke om **dispensasjon** for arbeidstakere, f.eks. av hensyn til liv og helse. Vi minner om at det kun må søkes om dispensasjon der arbeidsnedleggelse og avbrudd vil føre til alvorlige vanskeligheter eller problemer. Slike søknader må sendes AD sammen med en utførlig begrunnelse for behovet for unntak. AD vil vurdere om søknaden skal fremmes for AF og SPL.

For å være best mulig forberedt på virkningene av en eventuell arbeidsnedleggelse, skal den enkelte virksomhetsleder straks etter mottakelsen av dette PM vurdere behovet for unntak etter hovedavtalens §44. Han/hun må også vurdere de kort- og langsiktige virkningene av streik ut fra det omfang som er/blir varslet, og virkningene av eventuell utvidelse av streiken.

Når det gjelder forholdsregler overfor arbeidstakere under arbeidsstans, så som arbeidstakere på tjenestereise, kurs ferie eller som er syke, viser vi til heftet "Arbeidskonflikter i staten", s. 27-33.

Etter fullmakt

Odd Bøhagen

Thormod Narum